

Toimintavuosi 2025

Neljästoista toimintavuosi jäi yhdistyksen viimeiseksi.

Toiminnan jatkamiselle ei ollut enää perusteita. Vuonna 2012 yhdistys perustettiin, jotta Nälkälinnanmäen kirjastorakennukselle sekä Hulikan ja Solmun taloille voitiin hakea suojelua lailla rakennusperinnön suojelemisesta, koska Savonlinnassa ei tuolloin ollut yhdistystä, jonka tarkoituksena oli lain tuolloin edellyttämä kulttuuriperinnön vaaliminen. Jo maaliskuussa 2024 suojeluesitysten ja valitusten tie oli kuljettu loppuun, kun korkein hallinto-oikeus eväsi Nälkälinnanmäen kirjastorakennuksen sekä Hulikan ja Solmun talojen suojeluesitysten hylkäämistä kokevat valitusluvut.

Yhdistystä ei enää tarvita siitäkään syystä, että kesäkuussa 2025 Savonlinnan kaupunki teki Pääkonttori ry:n ja Savonlinnan Seudun Kolomonen ry:n kanssa Nälkälinnanmäkeä koskevan yhteistoimintasopimuksen, joka ulottuu ainakin vuoden 2025 loppuun. Pilottihankkeen ja yhteistyömallin pitkän tähtäimen tavoitteena on kehittää Nälkälinnanmäen entisestä kirjastorakennuksesta uudenlainen taide- ja kulttuuritalo sekä kuntalaisten ja matkailijoiden kohtaamispaikka.

Nälkälinnanmäki-Seura ry -nimisen yhdistyksen olemassaolo aiheuttaa monenlaista sekasotkua ja väärinkäsityksiä; virheellisiä oletuksia, että yhdistyksemme hallinnoisi entisen kirjastorakennuksen tiloja. Tilannetta selkeyttää ja uusien toimijoiden työtä helpottaa, kun yhdistyksemme poistuu näyttämöltä.

Vuoden lopussa yhdistyksessä oli 22 jäsentä, joista kuusi on ollut mukana yhdistyksen perustamisvuodesta alkaen.

Euroopan kulttuuriympäristöpäivien tapahtumat

Euroopan kulttuuriympäristöpäivien vuoden 2025 teema oli *Rakennettu perintömme*.

Vuositeeman merkeissä järjestettiin kaksi Nälkälinnanmäen entistä kirjastorakennusta käsittelevää esitelmätilaisuutta sekä Savonlinnan vanhoja rakennuksia esittelevä akvarellinäyttely.

Sanni Hujanen: Kenen Nälkälinnanmäki? Esitelmä- ja keskustelutilaisuus Nälkälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen Akvaariosalissa lauantaina 29.3.2025 klo 11.00–12.45

Sanni Hujasen Tampereen yliopiston arkkitehtuurin diplomityö ”Kenen Nälkälinnanmäki? Neljä näkökulmaa Nälkälinnanmäen rakennussuojelu- ja kaavoituskiistaan” valmistui lokakuussa 2024.

Tutkielma on tapaustutkimus, jossa Nälkälinnanmäen, tarkemmin mäellä sijaitsevan puiston ja kirjaston, kaavoitus- ja suojeluprosessit muodostavat yhdessä tarkasteltavan tapauksen.

Tutkimuskysymykseen, pitäisikö Nälkälinnanmäen kirjasto säilyttää, vastataan jokaisessa luvussa eri näkökulman kautta. Näkökulmat ovat modernismi ja moderni arkkitehtuuri, modernin arvot ja arvottaminen, osallisuus ja osallistuminen kaavoitusprosessissa sekä autoetnografinen osuus, jossa tutkitaan kirjastorakennukseen ja paikkaan liittyviä kokemuksellisia ja subjektiivisia arvoja sekä paikan identiteettiä. Työssä esiteltujen neljän näkökulman perusteella Nälkälinnanmäen kirjasto ja sitä ympäröivät julkinen puisto tulisi säilyttää.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA oli valinnut Sanni Hujasen diplomityön Tampereen yliopistosta nuoren arkkitehdin Wuorio-palkinnon 2025 finalistiksi. Kaksi muuta finalistia olivat Aalto-yliopistosta ja Oulun yliopistosta. Palkinnon voitti Nhung Pham Aalto-yliopistosta.

Keskusteluosuuden yllätysesiiintyjä oli Harri (Antero) Halko, Savonlinnan kaupungin entinen rakennuspäällikkö ja kaupunginvaltuutettu vuodesta 2008 lähtien. Halko muisteli puheenvuorossaan kaupunginjohtaja Janne Laineen vuonna 2008 pakeilleen kutsumaa ”kolmen koplaa”: Matti-Pekka Parkkinen (Kesk.), Olli Sironen (SDP) ja Harri Halko (Kok.). Tapaamisessa Laine halusi ennen Nälkälinnanmäen kaavoituksen aloittamista sitouttaa keskustan, SDP:n ja kokoomuksen YIT Rakennus Oy:n kanssa solmittavaan sopimukseen, jonka mukaan Nälkälinnanmäen kirjastorakennus purettaisiin ja mäelle rakennettaisiin YIT:n Chalet-huoneistoja. Muut kaksi suostuivat, Harri Halko ei. – Halko ilmaisi ilonsa siitä, että ”oman kylän tyttö” Pihlajaniemeltä oli koonnut pitkän kaavoituskiistan kansion väliin, ja totesi, että Sanni Hujasen diplomityö oli samalla kiistan päätepiste.

Luovien alojen ammattilaisten Pääkonttori ry:n sihteeri Eeva Simola toi terveisiä yhdistyksen kylkeen perustetusta ns. tilatyöryhmästä. Simola kertoi, miten vanhan kirjaston käyttöönotto- ja vuokraussuunnitelmat olivat edenneet.

Esitelmän keskusteluosuuden päätyttyä Sanni Hujanen lahjoitti Kenen Nälkälinnanmäki? -diplomityönsä Nälkälinnanmäki-Seuralle kiitokseksi avusta diplomityössään.

Harri O. Halko: Nälkälinnanmäen kirjastotalon urakointi ja rakentaminen. Esitelmä- ja keskustelutilaisuus Nälkälinnanmäen kulttuuritalossa 20.9.2025 klo 11.00–12.45

Savonlinnan kaupunginkirjasto kohosi Olavinlinnan lähituntumaan Nälkälinnanmäelle vuonna 1964. Rakennus jäi tyhjilleen, kun pääkirjasto muutti uusiin tiloihin Asemantien varteen syksyllä 2013. Rakennuksen kohtalosta on kiistelty vuodesta 2009 lähtien.

Kiistan myötä kirjastorakennuksen suunnitelteiden arkkitehtien Kaisa Harjanteen ja Maija Suurlan nimet ovat käyneet savonlinalaisille tutuiksi. Sen sijaan suunnitelman toteuttanut mikkeliäinen urakoitsija Armas Asikainen on jäänyt julkisuudelta piiloon, aliurakoitsijoista ja raskaan työn tehneistä rakennusmiehistä puhumattakaan.

Ajatus Nälkälinnanmäen kirjastotalon rakentamisurakan nostamisesta esille syntyi elokuussa 2024, kun entisen kirjastorakennuksen 60-vuotisjuhlaan käveli tilaisuutta lopeteltaessa entinen savonlinalainen, nykyisin Helsingissä asuva Esko Auramo, joka kertoi osallistuneensa nuorempana rakennusharjoittelijana kirjastourakan konttoritöihin.

Rakennusliike A. Asikainen on myyty moneen kertaan, joten sen arkistoihin ei päästy tutustumaan. Esitelmää varten saatiin Armas Asikaisen tyttären Liisa Asikaisen isästään laatima pienoiselämäkerta ja valokuvia perhealbumista. Kovat faktatiedot koottiin kaupunginarkiston asiakirjoista sekä paikallislehtien Itä-Savon ja Savonmaan artikkeleista.

Liisa Asikaisen laatimasta pienoiselämäkerrasta hahmottui kuva Armas Asikaisen yritystoiminnasta. Rakennusliike A. Asikainen rekisteröitiin vuonna 1955. Yrityksellä oli rakennustoimintaa Mikkeliissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä. Toimintamuotoina olivat rakennusurakoinnit sekä perustajaurakointina vapaarahoitteiset ja valtion osalainoittamat (ARAVA) kerros- ja rivitaloasunnot sekä liikehuoneistot. Mikkeliissä Armas Asikaisella oli myös A-oikeuksin varustettu ravintola Amin Grilli sekä Pieksämäellä Amin Krouvi. Rakennustoiminta oli kuitenkin merkittävintä.

Nälkälinnanmäen kirjastalon ohella Rakennusliike A. Asikaisella oli samaan aikaan Savonlinnassa kaksi muuta rakennuskohdetta: Heikinpohjassa sijaitsevat, kesällä 1964 valmistuneet aravarahoitteiset kerrostalot Ahmanpesä ja Peiponkallio.

Nälkälinnanmäen kirjastourakka jätti Armas Asikaisen omaan elämään pysyvän jäljen.

Kirjaston valmistuttua Armas Asikainen tilasi mikkeliiläiseltä arkkitehdilta Eero Jokilehdolta piirustukset nelihenkisen perheensä asuintaloa varten. Kirjaston näköinen 350 neliömetrin kokoinen Tonttula kohosi Saimaan rannalle Porrassalmentien varteen vuonna 1967.

Esitelmätilaisuuteen vanhan kirjaston Akvaariosaliin saapui väkeä viitisentoista henkeä tilaisuuden järjestäjät mukaan luettuina. Syynä kuulijakunnan vähäisyyteen saattoivat osittain olla lukuisat kaupungissa samanaikaisesti järjestetyt tapahtumat.

Toini Kurimon Savonlinna-aiheisten akvarellien interaktiivinen näyttely Nälkälinnanmäellä
(monitoimitilassa 207) 5.10.2025–30.10.2025

Nälkälinnanmäki-Seuran hallituksen varajäsen Riitta Heiskanen suunnitteli näyttelyjulisteen, hoiti kahteen akvarelliin puuttuvat kehykset, kuratoi näyttelyä lempeästi ja sommitteli näyttelyyn valitut 25 akvarellia tasapainoiseksi kokonaisuudeksi.

Enin osa näyttelyn töistä oli ollut aiemmin esillä Toini Kurimon vuoden 2007 huhtikuussa Galleria Pinnassa järjestämässä viikon mittaisessa näyttelyssä ja saman vuoden heinäkuussa Kahvila Saimassa kuukauden kestävässä näyttelyssä.

Sana ”interaktiivinen” näyttelyn nimessä tarkoitti ennen kaikkea yleisötehtävää. Itäseinällä oli kaksitoista akvarellia, niiden joukossa yhdeksän akvarellia, joista yhdistys oli vuodesta 2017 alkaen teettänyt kaksiosaisia kortteja, ja kolme akvarellia, jotka eivät olleet koskaan korteiksi päätyneet. Katselijan tehtävänä oli tietää, päätellä tai arvata, mitkä nuo kolme ”kuokkavierasta” olivat.

Näyttelyn valvonta hoidettiin aluksi vain yhdistyksen voimin. Todellista asiantuntija-apua saatiin, kun valvojiksi ja opastajiksi kolmena viimeisenä viikkona innostuivat yhdistyksen ulkopuoliset, lapsuutensa ja nuoruutensa Toini Kurimon akvarellien maisemissa viettäneet Marketta Sihvonen ja Leena Kokkonen.

Toini Kurimon vieraskirjaan kirjoitti näyttelyn aikana nimensä 1049 henkeä. Samaan aikaan pääsalissa oli avoinna oleva 550 Olavinlinnaa -näyttely, jossa vieraili laskurin mukaan lähes kolme tuhatta kävijää.

Vastauslipukkeen oli täyttänyt 350 näyttelyssä kävijää. Arvontaan osallistuivat kaikki lipukkeen täyttäneet. Akvarellit, jotka eivät olleet päätyneet korteiksi, olivat nro 3) Vanha raatihuone vuodelta 1790 (kuva näyttelyjulisteeissa), nro 6) Kotiteollisuuskoulun torni ja nro 8) Näkymä Linnalan ikkunasta Piispanmäen suuntaan. Numerot 3, 6 ja 8 oli kirjattu vain kymmeneen vastauslipukkeeseen.

Yleisötehtävän pääpalkintona olleen Toini Kurimon lahjoittaman Ruusuakvarellin voitti Eeva Halonen. Joulukorttilajitelman (vanha kaupungintalo juhvalaistuksessa, Nälkälinnanmäki, Hulikka ja Solmu, Pikkukirkko, Törninyöry) voittivat Inka Heikkinen, Niina Sinkkonen ja Oili Vuo.

Vaikuttamispyrkimyksiä Hulikan ja Solmun talojen puolesta

Valitus Hulikan ja Solmun purkamisluvasta Itä-Suomen hallinto-oikeuteen tammikuussa 2025

Rakennus- ja ympäristölautakunta vahvisti kokouksessaan 18.12.2024 rakennusvalvonnan päätöksen Hulikan ja Solmun talojen purkamisesta. Yhdistys teki purkamisluvasta valituksen Itä-Suomen hallinto-oikeuteen 10.1.2025. Solmun talon huonon kunnan vuoksi yhdistys vaati valituksessaan vain Hulikan talon purkamisluvan kumoamista. Molempien rakennusten osalta yhdistyksen valitus kohdistui epäselvään muutoksenhakuohjeeseen.

Valituksessa yhdistys esitti vision uuden teatteritalon rakentamisesta Hulikan ja Solmun kortteliin. Itä-Savo teki valituksesta sivun kokoisen jutun 24.1.2025.

Rakennus- ja ympäristölautakunta antoi valituksesta lausunnon kokouksessaan 19.2.2025. Vasta lautakunnan lausunnossa annetaan oikea muutoksenhakuohje. Valitusoikeus rakennusten purkamisesta olisi kuulunut jokaiselle kuntalaiselle. Hallinto-oikeuden vastaselityspyyntöä kaupungin lausuntoon saatiin odotella pitkään. Vasta yhteydenotto hallinto-oikeuteen paljasti syyn. Tuomari on lähettänyt kaupungille lausuntoa koskevan lisäselvityspyynnön tai kyselyn. Yhdistys pääsi antamaan vastaselityksen lausuntoon vasta huhtikuun alussa.

Joulukuussa hallinto-oikeudelta saatiin tiedoksi, että se on pyytänyt Nälkälinnanmäki-Seura ry:n valitusasiassa Savonlinnan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakuntaa toimittamaan oikeudenkäyntiaineistoon lisämateriaalia. Hallinto-oikeuden päätöstä ei kuulunut vuoden loppuun mennessä.

Tiedottaminen

Yhdistyksellä on kotisivut osoitteessa <https://nalkalinnanmakiseura.yhdistysavain.fi/>

Toimintavuoden aikana järjestetyt kolme tilaisuutta - Sanni Hujasen Kenen Nälkälinnanmäki? -esitelmä, Hari O. Halkon Nälkälinnanmäen kirjastotalon urakointia ja rakentamista koskevasta esitelmä sekä Toini Kurimon Savonlinna-aiheisten akvarellien interaktiivinen näyttely – ilmoitettiin Euroopan kulttuuriympäristöpäivien tapahtumakalenteriin. Kaikista tilaisuuksista lähetettiin tiedotteet Itä-Savoon ja Savonmaahan, ja niistä levitettiin seinäesitteitä ilmoitustauluille ja ilmoituspylväisiin eri puolille kaupunkia. Verkossa tapahtumatiedot julkaistiin omien kotisivujen lisäksi visitsavonlinna.fi-sivustolla.

Jäsenistölle lähetettiin toimintavuoden aikana kaksi jäsenkirjettä, ensimmäinen ennen kevätkokousta ja toinen ennen syksyn ylimääräistä kokousta, jossa esityslistalla oli ainoana asiana yhdistyksen purkamisesta päättäminen.

Yhdistyksen hallinto

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut Harri O. Halko. Muut hallitukset jäsenet ovat olleet Juhani Heiska, Viena Kaskinen, Kirsti Kukkonen ja Luise Liefländer-Leskinen. Viena Kaskinen kuoli 5.2.2025, mutta toiminnantarkastajan suostumuksella hallitus sai jatkaa nelijäsenisenä. Varajäsenet ovat olleet Riitta Heiskanen, Lauri Kosonen ja Traute Stude. Varapuheenjohtajana on toiminut Luise Liefländer-Leskinen ja sihteerinä sekä taloudenhoitajana Kirsti Kukkonen.

Hallitus piti vuoden aikana kuusi kokousta. Kokoukset pidettiin sihteerin kotona (Heikinpohjantie 28 C 23).

Yhdistyksen kokoukset

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Nälkälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen Akvaariosalissa lauantaina 29.3.2025 klo 13.00 Sanni Hujasen esitelmätilaisuuden päätyttyä. Kevätkokouksessa oli paikalla seitsemän yhdistyksen jäsentä.

Ensimmäinen ylimääräinen kokous (purkamiskokous), jossa yhdistyksen purkamisesta päätettiin, pidettiin Nälkälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen Akvaariosalissa lauantaina 20.9.2025 klo 13.00 alkaen Harri O. Halkon esitelmätilaisuuden päätyttyä.

Purkamiskokouksessa oli paikalla seitsemän yhdistyksen jäsentä. Kokous päätti yksimielisesti, että Nälkälinnanmäki-Seura ry lopettaa toimintansa 31.12.2025. Kokous päätti myös, että vasta sääntöjen edellyttämässä toisessa purkamiskokouksessa kevättalvella 2026 keskustellaan ja päätetään, miten yhdistyksen mahdolliset jäljelle jäävät varat voidaan käyttää yhdistyksen tarkoituksen edistämiseen. Kun uutta hallitusta vuodelle 2026 ei valittu, yhdistyksen purkamisen loppuun saattaminen vuoden vaihduttua jäi vuoden 2025 hallituksen tehtäväksi.

Kattojärjestöt ja yhteistyökumppanit

Konkreettisella tasolla tärkein yhteistyökumppani ja kattojärjestö on ollut Savonlinnan Seudun Kolomonen ry. Luise Liefländer-Leskinen on toiminut Savonlinnan Seudun Kolomosen hallituksen varajäsenenä.

Vuoden loppuun asti yhdistys oli myös Suomen Kotiseutuliitto ry:n jäsen.

Yhdistyksen talous

Yhdistyksen kulut katettiin jäsenmaksuilla ja kirpputorimyynnillä (pöytä Savonlinnan kauppatorin sunnuntaikirppiksellä 15.6.2025 ja 10.8.2025.)

Kirjanpito ostettiin entiseen tapaan Savonlinnan Seudun Kolomonen ry:ltä. Tilikauden tulos oli + 187,01 euroa.

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 4.2.2026